

VIRT LÁSZLÓ SZÁZ ÉVE SZÜLETETT HAVASY GYULA

Havasy Gyula 1940

Nevét kevesen ismerik, mások szolgálatát kereste, nem a népszerűséget. A Bokor Közösségben testvérnek tekintette a nála évtizedekkel fiatalabbakat is. Amíg éltek, őrizték, amíg élnek őrzik emlékét az 1945 után Csehországba deportált csallóközi magyarok is.

Hosszú évtizedekig nagysápi plébános volt. 1990 nyarán, Nagysápon

három napon keresztül lelkigyakorlatot tartott tizenegynéhányunknak Bulányi György. Gyuszi bácsi ezalatt 70 éves korában végezte a plébánosi teendőit, látszott, hogy egyházközségében mindenkinek mindene. Napközben többször szólította a kötelesség és ő ment, akár a szomszéd falvakba is. Látszott, hogy JELEN VAN – és a pap jelenléte nagy hatóerő. Amikor éppen szünetünk volt a lelkigyakorlat folyamatában, és amikor éppen otthon volt ő is, akkor került ideje ránk is. Én már Magyarországon születtem és mindig itt éltem, de Gyuszi bácsi tudta valahonnan, hogy felvidéki vagyok. Elmondta, hogy az 1943-as pappá szentelése után a csallóközi Ekecs község káplánja lett (az első bécsi döntés után a Csallóköz 1944 őszéig Magyarországhoz tartozott). Kértem, hogy beszéljen erről, mert anyai ágon egy dédanyám és egy ükanyám is ekecsi volt. Elmondta, hogy amikor visszatért a csehszlovák fennhatóság, ő Ekecsen maradt, pedig magyarországi születésű lévén választhatott volna könnyebb utat is, visszakérhette volna magát Magyarországra.

1946 őszén, a Benes-dekrétumok idején összeszedték a szomszéd kisváros, Nagymegyer magyarjait, és vitték őket Csehországba, a szudétánémet vidékre kényszermunkára. Ő felkereste Lazik Ambrus nagyszombati püspöki helynököt. Közölte vele, hogy ha Ekecsről is viszik az embereket, akkor ő is velük szeretne menni. Lazik Ambrus püspöki helynök – nemsokára püspök – szlovák ember volt, aki tökéletesen beszélt magyarul. Ő felvette a kapcsolatot Josef Beran prágai érsekkel a csehországi magyar kényszermunkások körében végzendő lelkipásztori munka érdekében. Ekecsről 1947 januárjában, szedték össze a magyarokat kényszermunkára, és 20 fokban hidegben marhavagonokban történt a deportálás. Havasy Gyula Lazik Ambrus engedélyével velük ment mindenben vállalta a sorsukat. Csehországba érve

felkereste Beran prágai érseket, aki azonnal működési engedélyt adott neki a Csehországba deportált magyarok között végzendő lelkipásztori munkára – akik akkor már hatvanezren voltak.

Vadkert Katalin, a csehszlovákiai magyarokat ért kollektív jogfosztás történése levéltári dokumentumok és visszaemlékezések alapján írta meg monográfiáját. Havasy Gyulára hivatkozva írja, hogy a Csehországba kényszermunkára érkező magyarokat "embervásár" fogadta, a cseh gazdák egymással is összevesztek, hogy ki vihesse magával azokat a családokat, ahol a legtöbb munkaképes ember volt. Havasy Gyula nyolc felvidéki magyar papot "szervezett be" a Csehországba deportált magyar kényszermunkások közötti munkába. Elmondhatjuk, hogy ő alakította ki közöttük a szervezett lelkipásztori munkát. Szécsényi káplánként a hitoktatásához segédanyagokat készített. 1953-ban egy sokszorosítógép bejelentésének elmulasztása miatt letartóztatták és elítélték.

Ekkor ő is kényszermunkás lett, mert a hét hónapot a tatabányai szénbánya földalatti tárnáiban kellett letöltenie. Onnan szabadulva, 1953 végén csatlakozott a Bulányi György által alapított Bokor Közösséghez. Bulányi György ekkor életfogytiglani ítélettel börtönben volt, és ez a veszély Havasy Gyulát is fenyegette. A Bokor Közösségben ifjúsági munkát végzett, ami a hitoktatás keretein is túlment, az pedig már büntetési tétel volt. Ez a munka akkor konspiratív volt. Gyuszi bácsi elkerülte a másodszeri letartóztatást. Sokat megélt papként dokumentumokat gyűjtött, ami az egyházüldözésnek az apró részleteire is kiterjedt. Ezt 1990-ben tudta kiadni, könyvének címe: A magyar katolikusok szenvedései 1944-1989. Mindezt lelkipásztori munkája mellett végezte.

Havasy Gyula a munkálkodást soha nem hagyta abba, átélte azt, hogy *"te pap vagy mindörökké"*. (Zsid. 5.6) 1996-ban halt meg Nagysápon a fáradhatatlan, örökifjú pap. Hamvai az óbudai temetőben, testvére sírjában vannak elhelyezve.

Összeállította és fényképekkel kiegészítette: Havasy István
(2020. április)